

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia września 2009 r.

Pani
Regina KĘPIŃSKA
Kierownik Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej

w Sieradzu

**LLO-410-25-05/2009
P/09/092**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (zwanej dalej „ustawą o NIK”), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieradzu (zwany dalej „GOPS”) w zakresie „Kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz finansowania ich pobytu przez organy samorządu terytorialnego”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 9 września 2009 r. - Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Kierownik niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania GOPS podejmowane celem zapewnienia potrzebującym mieszkańcom gminy opieki, w zakresie pobytu w domach pomocy społecznej („dps”) oraz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

1. W latach 2007-2009 (I kwartał), całość zadań dotyczących opieki i innych form pomocy społecznej wynikających z art. 17 ust. 1 pkt: 1, 2, 11 i 16 ustawy o pomocy społecznej² realizował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieradzu.
2. W ocenie NIK udzielone świadczenia w zakresie skierowań do dps i usług opiekuńczych w pełni zaspokajały zgłaszane przez mieszkańców gminy potrzeby. Uwzględniono

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2008 r. Nr 115 poz. 728 ze zm.

wszystkie wnioski o przyznanie tych świadczeń. Środki finansowe planowano w budżecie gminy w wysokości każdorazowo przewyższającej ostatecznie ponoszone wydatki na realizację przyznanych świadczeń. Nie odnotowano tworzenia barier w dostępie do dps oraz do usług opiekuńczych.

3. Postępowanie podejmowane celem skierowania do dps osób wymagających zapewnienia opieki w takiej formie odbywało się zgodnie z wymogami określonymi postanowieniami k.p.a. oraz § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej³. Decyzje kierujące wydawano po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, ustaleniu dochodów i określeniu wysokości odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Dane będące podstawą ustalenia opłat aktualizowano na bieżąco. W kontrolowanym okresie do dps zostało skierowanych łącznie siedem osób, tj. wszystkie, które wystąpiły o przyznanie pomocy w takiej formie. Gmina nie prowadziła własnego dps. Ustalając opłaty podopiecznego i dopłaty gminy za pobyt w domu pomocy społecznej, stosowano się do uregulowań zawartych w ustawie o pomocy społecznej. Nie było przypadku zwolnienia podopiecznego z obowiązku uiszczenia opłaty za pobyt w dps. Zobowiązani podopieczni uiszczali należne opłaty w całości i terminowo.
4. W ocenie NIK. świadczenia opiekuńcze w miejscu zamieszkania przyznawano w zgodzie z trybem i zasadami określonymi w obowiązujących przepisach. Gromadzono przed podjęciem decyzji - stosowne dane i dowody (zaświadczenia lekarskie, wywiady, dokumenty o wysokości dochodów podopiecznego). Odpłatność za udzielone świadczenia ustalano w oparciu o postanowienia uchwały Rady Gminy z 2004 r. określającej szczegółowe warunki przyznawania usług opiekuńczych i odpłatność za nie. Nie było przypadku zwolnienia z obowiązku uiszczenia opłaty. Pomocy w formie usługi opiekuńczej w miejscu zamieszkania udzielano tylko jednej osobie.
5. W związku z przyznaniem świadczeń opiekuńczych (w miejscu zamieszkania oraz kierowanie do dps) dopłaty gminy do kosztów świadczenia tych usług⁴ liczone średniomiesięcznie na jedną osobę wynosiły: do usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania - 90 zł, do pobytu w dps - 9 tys. zł w 2007 r., 5,4 tys. zł w 2008 r. i 6,5 tys. zł w I pół. 2009 r. Mimo znaczących wydatków gminy na dopłaty do pobytu w dps, osoby wymagające całodobowej opieki i pielęgnacji kierowano do dps, bowiem GOPS nie był w stanie zapewnić tym osobom świadczenia tańszych usług opieki całodobowej w miejscu zamieszkania (nieracjonalność zatrudnienia opiekunek

---

³rozporządzenie z dnia 19 października 2005 r. Ministra Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej. (Dz. U. Nr 217, poz.1837),

⁴stosownie do postanowień art. 17 ust. 1 pkt 16 ustawy o pomocy społecznej

środowiskowych przez GOPS; Polski Komitet Pomocy Społecznej zaś nie posiada wystarczającego zaplecza kadrowego do świadczenia usług dla większej ilości osób).

6. W kontrolowanym okresie zatrudniano trzech pracowników socjalnych do wykonywania zadań pomocowo-opiekuńczych w trzech rejonach opiekuńczych, liczących łącznie ok. 10 tys. mieszkańców. Od 1 czerwca 2008 r. zatrudniono dodatkowo dwóch pracowników socjalnych, ale realizowali oni unijny projekt „*Aktywizacja społeczno - zawodowa klientów pomocy społecznej z terenu gminy Sieradz - szansą na lepsze jutro*”. Trzyosobowa obsada pracowników socjalnych na rejonach nie spełniała wymogu art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, który formułował wymóg by stan zatrudnienia był proporcjonalny do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny na dwa tysiące mieszkańców. Pani Kierownik wyjaśniła, że ilość zatrudnianych pracowników socjalnych jest wystarczająca do terminowej i pełnej realizacji zadań ustawowych GOPS, a Gmina Sieradz nie jest w stanie finansować wydatków na zatrudnienie dodatkowych dwóch pracowników socjalnych.

Kwalifikacje pracowników socjalnych, pracujących w rejonach i przy projekcie unijnym, spełniały wymogi art. 116 ustawy o pomocy społecznej. Uregulowania wewnętrzne w zakresie funkcjonowania komórek organizacyjnych GOPS dawały gwarancję pełnej i terminowej realizacji zadań z zakresu kierowania do dps i świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

7. Przygotowano w 2005 r. informatory o trybie i zasadach ubiegania się o przyznanie świadczenia opiekuńczego i umieszczono je na tablicy ogłoszeń oraz przekazano sołtysom i radnym, celem rozpropagowania . Taki sposób poinformowania mieszkańców gminy o możliwościach korzystania z ww. świadczeń, aczkolwiek nie budzi zastrzeżeń formalnych, to w ocenie NIK nie wyczerpuje wszystkich możliwych form szerokiego rozpowszechniania informacji, m.in. poprzez jej zamieszczenie na stronie internetowej gminy Sieradz, informowanie na zebraniach wiejskich, anonse w lokalnej prasie, itp.
8. Stosownie do art. 17 ustawy o pomocy społecznej została opracowana „Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie”. Nie ujmowała ona m.in. problematyki zaspokajania potrzeb na usługi opiekuńcze (osobom, które z powodu wieku, choroby i innych przyczyn wymagają całodobowej pomocy innych osób i nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w miejscu zamieszkania) oraz kierowanie osób do domów pomocy społecznej, bowiem małe zapotrzebowanie mieszkańców gminy na te formy świadczeń pomocowych nie zostało uznane w opracowanej Strategii za istotny problem społeczny w gminie.

9. GOPS sporządzał roczne sprawozdania z działalności oraz opracowywał bilanse potrzeb. Dokumenty te przedstawiano radnym Gminy Sieradz⁵. Opracowania uwzględniały zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym oraz inne, wynikające z rozeznaczonych potrzeb. Z racji nikłych potrzeb na świadczenia opiekuńcze, obowiązki i zadania związane z ich realizacją nie posłużyły do ujęcia w lokalnych programach pomocy społecznej, o których mowa w art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej⁶ (przyjęto: np. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii).
10. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, corocznie przedkładano Regionalnemu Centrum Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi „Bilans potrzeb”. Bilans ten uwzględniając zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym oraz inne zadania własne gminy wynikające z rozeznaczonych potrzeb, określał potrzeby finansowe (w tym na koszty utrzymania GOPS), kadrowe oraz rozwoju nowych form pomocy społecznej.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli informuje, że zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

---

⁵ stosownie do postanowień art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy kierownik OSP składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia - w myśl art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej potrzeby w zakresie pomocy społecznej,

⁶ stosownie do postanowień art. 110 ust. 10 powołanej ustawy o pomocy społecznej rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 9, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.